

БОАДА

pentru

Minte, Anima si Literatura.

Nr. 15.

МЕРКӨРІ, 22. АПРІЛЕ.

1859.

БІБЛІА РОМЪНЪ.

(Лукієр.)

Не да съвршитъл вѣкълѣ алѣ XVIII Бібліа тіпъртъ ла Бѣкбрештѣ ажъпесесе а фі атътѣ de паръ, ѣнкътъ, дѣпре тѣртъріа ачелъяш Клайн, пічі къ вр'юпѣ прецѣ таре нѣ се афла. Ачеста аѣ фостѣ ѣндемнатѣ ѣнкѣ пе Петръ Павелъ Аарон, епіскопълѣ Фъгърашълѣ ші а тотъ Трансільвания, а традѣче синтърѣ din поѣ тотъ скріптуръ дѣ літба ромънъ; даръ аѣ рѣпосатѣ mai nainte de а о съпнѣ тіпарілѣ. Дѣпъ тѣртеа лѣ, ачестъ традѣчере, о таре парте, фѣ пердѣтъ, din каре касъ аѣ требвітѣ din поѣ а се традѣче тотъ Бібліа, пентрѣ ка съ фіе тотъ впѣ сілѣ *).

Чінствѣа де а серві пації ромънѣ дѣ ачестъ касъ, ші а сатісфаче о певоіе а еї атътѣ de есенціалъ, фѣ пъстратъ пентрѣ вреднікълѣ de амінтире, тѣлѣтѣ ѣнвъдатълѣ іеромонахълѣ Сам. Клайн de Cadѣ **). Елѣ ш'аѣ прописъ дінтрѣптьїа а корене edиція Бібліеі de Бѣкбрештѣ;

*) Ibidem.

**) Самзілѣ Klain de Cadѣ, фѣ пъскѣтѣ ла 1745, дѣ Трансільвания, дѣ сатзілѣ Cadѣ. Дѣпре ѣнлата са ердідіе, ѣнндѣ ѣнфокатѣ зелосѣ de лѣтінареа пації ромънѣ, тотъ віаца са аѣ лѣкратѣ необосітѣ, жертѣ-фіндѣо спре фолосвлѣ ромънімеі. Аѣ лѣсатѣ о тѣл-уиме de скріерѣ, din каре зупеле с'аѣ тіпѣртѣ; сарѣ алтеле закѣ пъпѣ астѣзї теаккѣрѣ, фѣрѣ съ се поѣ чінєва фодоси de дѣнселе; алтеле din nenорочіре аѣ

діпсъ, дѣпре кѣтъ сіогврѣ тѣртърісеште дѣ пре-фацѣ, таї totѣ ашезътъптулѣ веків лаѣ традѣсѣ din поѣ de оріціналълѣ грекѣ ачелорѣ LXX.

Съвѣршилѣсе традѣчереа, епіскопълѣ Трансільваниї Ioanѣ Боб, din поѣ о аѣ алѣтъратѣ къ оріціналълѣ грекѣ, ѣнндѣ дѣ ажеторіѣ ші не алдї бѣрбадї ѣнвъдацї, о аѣ ѣнавѣцітѣ къ пре-феце атътѣ дѣ ѣнпера асвпра а тотъ Сѣпта скріптуръ, прекътѣ ші дѣ спедіалъ асвпра фіе-кѣреі кърдї, аѣ лѣтѣрт'о пе алокъре къ дѣ-семнѣтѣ din текотълѣ оріціналъ евреѣ, ші къ адъоциреа локърілорѣ паралеле, прекътѣ ші а тілѣрілорѣ, че аратѣ дѣ скрѣтѣ къпріндеpeа фіекърѣ капѣ *).

Традѣчереа пърітелѣ Сашвілѣ фѣ ѣдатѣ din поѣ ла 1819 дѣ Ст. Петербургѣ, съв ін-спекцію а doi бѣрбадї къпоскѣторї de літба еліпѣ ші славопѣ, трімішї ѣнадінсѣ din Мол-дова, дѣпре чеperea гѣбернѣлѣ рѣсескѣ **).

кѣзѣтѣ дѣ тѣліе зупорѣ омѣнї інтересацї ші вікленї. Афарѣ de Бібліе, елѣ неаѣ лѣсатѣ алтѣ треї зечї опere, парте компіперѣ пропрї, парте традѣчерѣ деспре де-ферітѣ обіекте, таї тѣлѣтѣ вісерічештї, атінгѣтѣre de dorme, de моралѣ, de дісчіліна вісеріческѣ, de історія вісеріческѣ дѣ ѣнпера, а пації ші а патріе дѣ спедіалъ; алкѣтѣрї деспре Аскетікѣ, літератѣра ромънѣ ієріспреденцї, предіче, ш. а. (Bezi Фбіа пентрѣ min-те, an. 1846, Nr. 10.)

*) Bezi префаца лѣ Клайн ла ѣнчепѣтълѣ Бібліеі тіпѣртѣ дѣ Блажѣ.

**) Епіскопълѣ Варлаам ші D. Ioanѣ Пракеа.

Сервіціумъ лордъ с'аѣ търпнітъ, афаръ de redacție, дп adăoçirea бре къроръ зічері че фб-съсеръ скъпате din ведөре дп edicia Klainianъ, прекъмъ ші дп скітвареа впора din зічеріле непотрівіте къ dialektulъ moldo - romънъ. Еа с'аѣ тіпърітъ къ келтвіела соціетъї Бібліе, че се формасъ дп Rscia, днпре есемплълъ челеi din Mondra, пентръ тіпъріреа Бібліеї дп літвіле тутвроръ попорелоръ крештіе. Дп ачестъ edicție п'аѣ дптратъ пітікъ din ачеле adaoce de епіскоплъ Ioanъ Боб ла edicia Klainianъ, чи с'аѣ ретіпърітъ сінгвръ пътai текствлъ прелвкратъ de Klainъ.

Лнсемпътъ дпсъ, къ ачестъ традвчере, зпика че есте дп дптребіндаре ла ромъні, аре певое de o revizie ші корекціе серіосъ а впоръ бърбацъ ердігъ дп літвіа грекъ ші евраїкъ, ші пътai аткпчі вомъ пътea авеа о бъпъ Бібліе ромънъ.

Текствлъ пълві ашезътжптъ с'аѣ тіпърітъ дп літвіа ромънъ, дпdeosебі de веківлъ ашезътжптъ, дп шай твлтє ржндврі. Афаръ de edicțiiе din вéквлъ XVII ші алъ XVIII дп вéквлъ пострѣ с'аѣ Фъкѣтъ тай твлтє алтеле. Аша ла 1818 елъ с'аѣ edatъ дп топъстіреа Neam-цулі, традвсъ de пе таңвокріпте грече векі. № се штіе чіпе есте оостеніорівлъ дптръ ачеста, даръ оостеніа лві есте форте предіосъ. Пе лъпгъ о літвіа квратъ ші дпделеъ, елъ adaoce пе тарпніе есплікѣри да локвріле каре, традвсъ літералъ din гречеште дпгрезе дпделеъ. La дпчептвлъ фіекърі пърці аратъ дп скрѣтъ квріндереа тутвроръ капетелоръ квріндеа дп ea, арѣтъндъ ла фіекаре евапгеліе, ші локвріле паралеле din челеалте. Пе лъпгъ ачеса, афаръ de deonпrдіреа дп капете, елъ, днпре modelълъ есемпларелоръ славоне, ппне ші ачеса дп перікопе саѣ загале (дпчептвлрі), днпре каре се фаче чеїреа кърцілоръ пълві ашезътжптъ дп бісерікъ дп кврічереа апълъ, арѣтъндъ съл linie, каре перікопъ дп че zi апзаль се

четеште. Къ зпѣ кввпнптъ, ачеста есте din тóте чеа таї бъпъ edicție а пълві ашезътжптъ дп літвіа пострѣ.

Соціетатеа біблікъ de C. Петерсвргъ, афаръ de дптрэга Бібліе, аѣ пъблікатъ дпdeosебі дозе edicții de текствлъ пълві ашезътжптъ дп літвіа ромънъ. Чеа din тъѣ есте din an. 1817, ші репродвчче традвчереа Klainianъ къ брекаре тічі скітврі дп стілъ, корічезъ брекаре грешелі, скітврі впеле зічері днпре традвчереа славонъ, пе каре editoriвлъ о аѣ автѣ дпайнтеа са. Ачестъ edicție дпсъ есте ліпсітъ de аквратеда тіпографікъ, ші кврінде таї твлтє грешеле. Adosa edicție C. Петерсвргікъ с'аѣ фъкѣтъ ла a. 1819, o datъ къ тіпъріреа дптрещеї Бібліеї. Ачеста рътъне шай дп totvrlъ, ппнъ ші дп впеле грешеле, крединчость edicției Klainiane.

La an. 1846 с'аѣ ретіпърітъ пълві ашезътжптъ ла Стірна de кътръ соціетатеа біблікъ енглезъ. Ачестъ edicție есте о копіе дптокта а ачелеi din топъстіреа Neam-цулі, къ deocea-вре, къ editoriвлъ Валахъ аѣ вържтъ дп стілвлъ еї брекаре провіціалістvрі валахе, песvферіе дп літвіа ромънъ біоerіческъ, ші пріп ачеста къ дрептвлъ аѣ атрасъ асвпра еї пеплъчереа твлтора. Ачестъ edicție с'аѣ ретіпърітъ ла Бъккрештъ дп anulъ de фацъ 1855. Editoriвлъ еї аѣ автѣ се веде, цхтai впѣ скопъ комерчіалъ, ші пентръ ачеса аѣ пъблікатъ edicia са фъръ въгареа de сémy кввпнптъ, репродвкъндъ дп ea ппнъ ші грешеліе тіпографіче а edicției de Стірна, афаръ de алтеле din поѣ Фъкѣтъ, ші твлцъшнндъсе пштai къ іновареа ортографіе дп кввпнптъ скрісе днпре ортографіа бісеріческъ.

Дп anii din зртъ, се Фъкѣтъ тай твлтє edicții de евапгелій дп Іаші, пентръ а се дп-пърці ші преда пе ла школе. Дозе din еле с'аѣ тіпърітъ ла тіпографіа франчезо-ромънъ ші а треіа ла тіпографіа Бъчвтвлі рошанъ. Непріхънндъ лъціреа кввпнптълъ лві Dmnezeu, чи

din контра євхръндзне de ачеста, съ лътътъ
аминте, ка нъ съв ачестъ фртосъ претекстъ съ
се аскандъ зра кътръ фпвъцътъра бисериче ор-
тодоксе а постре. Іоолареа евангелие de фп-
въцътъра бисериче, ши лъсареа el дп словода
дпцелене атътъ а фпвъцътърълвъ, кътъ ши а
фпвъцъчелвлвъ, дп локъ de а фптетеа крешти-
пътатеа, път а о сърна din темеліе. Еванге-
лия, ка ши тътъ скріптъра, крештилвъ треъзе а
о фпвъца din парадосіреа бисериче, пентръ ка
еа съ продвъкъ фії аі бисериче, ши пріп ьртаре
крештилі адевъраді; din контра, еа ва продвъче
дштани бисериче, ши киаръ антікрештилі.

Пр. Мелхіседек.

ТЕМІШІОРА
ші локвіторії е.і.
I.
(Бртаре.)

Патріархълвъ Іпекълвъ, Арсеніе Черновічі,
фиіндъ фпвітатъ de Лмптер. Леопольдъ I. 'ші аѣ
пъръсітъ ла ап. 1690 реведінда са ши dim-
превъ къ 36,000 фаміліе сърбешті, тракъндъ
дп провінчіе апгврещті с'аѣ съпвсъ губернілвъ
фпперътескъ апоміцъндъ крединцъ нефрпні-
веръ ши ажхорінцъ артелоръ фпперътешті дп
контра контзблвъ інімікъ ал крештилътатеі, ал
твркълвъ. Лпнігратълві патріархъ сърбескъ і о'аѣ
датъ спре локвінцъ Ст. Andре ши девастатълвъ
цінътъ апропе de Бада, зnde патріархълвъ къ о
парте а фпніграцілоръ сърбі с'аѣ ашезатъ, пъпъ
че чеелалтъ парте аѣ апзкатъ локвінде дп
Сіртіш ши дп Скіавонія. Лп ьртътърілвъ апъ
1691 патріархълвъ Арсеніе Черновічі аѣ къпътат
пентръ sine ши пентръ бисерика ши паціонеа
сърбеаскъ зпѣ прівілєці преа палтъ, пріп каре
паціонеа сърбешті і с'аѣ копчесъ лібертатеа
релігіонеі, варъ патріархълвъ къвепілвъ лаі фрептъ

de а промова епіскопі, а констітюі комітітъці
бісерічешті ш. а.

Двпъче дп съсъ пътітеле ші дп алте ці-
пътърі еліверате de търчі с'аѣ фптетеатъ маі
тълте контзблвъ сърбешті, ші дп тръпселе
с'аѣ ръдікатъ бісерічі, патріархълвъ пе тетеілвъ
преапалтълвъ прівілєці din a. 1691 аѣ opdinatъ
епіскопі пентръ ачеле провінчіе, дп каре с'аѣ
фостъ ашезатъ сърбі дп пътірѣ маі маре, пре
карі епіскопі апоі Лмптер. Леопольдъ I. къ прі-
вілєцілвъ din an. 1695 і аѣ фптърітъ. Лпч-
пъндъ сърбі а фпнігра ші дп Бънатъ, зnde 'ші
аѣ ашезатъ локвінде сале дп цінътъріле де
мъпъ Tica, карі пріп пачеа фпкеіатъ ла ап.
1699 дп Карловіцъ съ еліверасеръ de търчі, ші
авъндъ еї проспектъ de а се ашеза ші дп алте
пърді але Бънатълвъ, кътръ а кърві тоталь еліве-
раре de съв жгвглвъ търческъ фпвілгътorele арте
але Лмп. Леопольдъ I. пропъшіаѣ къ паші ці-
гантіч; патріархълвъ Арсеніе Черновічі п'аѣ фп-
търіялтъ ші дп провінчіа ачеста а фптетеа
пентръ війторії локвіторії сърбі дозе епіскопатърі,
зпвлвъ дп Темішіора ші алтълвъ дп Вершедъ, дп
каре, дп пътірѣ въздрътъ маі съсъ, аѣ denomіtъ
de епіскопі пе Icaia Diаковічі ші пе Спірідонъ
Стібіца. Къ патріархълвъ Черновічі ла denomіrea
лві Icaia Diаковічі de епіскопъ аѣ Темішіорії
п'аѣ рефлектатъ ла ачеса фппредітрапе, къ дп
Темішіора аѣ есістатъ епіскопъ гр. певнітъ, е
лакрв фірескъ, къчі de фъчеса елѣ ачеста ші
съпвсъе партеа ачесаа а паціонеа сърбешті, каре
авеа съ колоніцеze Бънатълвъ, ачесті епіскопъ,
каре ла ап. 1695, къндъ с'аѣ фптетеатъ дп
пътіріа прівілєцілоръ Леопольдине епіскопателе
сърбешті din Бънатъ, ера съффраганъ алѣ
метрополіеі din Алба-Жъліа, елѣ totdeodatъ
девіа съ кончедъ, ка сърбі съпвсъ ачесті епіс-
копъ съ се стыагъ de съв admіnіstrarea бісе-
річескъ а патріархълвъ сърбескъ, ші съ се съпвъ
admіnіstrъчнії бісерічешті а ьтетрополіеі din
Алба-Жъліа. Ачестъ кончедере нъ о пътіа фаче

патріархом Арсеніє Черновічі, дакъ по вреа съ
фі чељ din тъѣ сѣшіеторіј а дањеа къпѣта-
телорѣ прівілеје.

Темішіора аша даръ пріп denomіреа лві
Icaia Diakovічі де епіскопъ алѣ Темішіорії алѣ
авгатѣ лп an. 1695 дозі епіскопіј de леџеа гр.
певпітъ, адекъ: пре епіскопомъ векілорѣ локві-
торі de леџеа гр. певн. din Бѣнатѣ, ші пре пољ
denomітѣлѣ епіскопъ алѣ сърбілорѣ, кари алѣ ко-
лонісатѣ ціпѣтіріе Бѣнатѣлѣ de лві Tica ші
авеаѣ дпѣтъ totala ісомніре a тврчілорѣ din Бѣ-
натѣ съ таї колонісезе ші алте ціпѣтірѣ але
ачестеї провінчіе. Челѣ din тъѣ епіскопъ алѣ
фостѣ съфраганѣ тетрополіе ротъпне din Алба-
Жедіа, еаръ чељ din бртъ епіскопъ тетрополіе
сърбешті din St. Andre. Проведиңа алѣ
воїтѣ, ка дозі anї дпѣтѣ житѣтіеіреа тетрополіе
сърбешті ші a епікопателорѣ ei съфрагане лп
томархія австріакъ съ ce дѣрапене тетрополіа
ротъпескъ din Алба-Жедіа; епікопателе съф-
рагане пъпъ ла an. 1697 ачестеї тетрополіе
пріп дѣръпъпареа ei алѣ ретасѣ фѣрѣ капѣ бі-
серіческъ, ші пептѣ ачеа лп фартуна гремелорѣ
тиміорѣ тереѣ тоте с'аѣ стїпсѣ. Епікопателѣ
ротъпескъ алѣ Темішіорї с'аѣ ціпѣтѣ пъпъ ла
окупареа четатеї ачестеї дела тврчі, еаръ дпѣтѣ
ачеста с'аѣ житѣтіеіреа ачеста, пп не есте
окупомъ аїчі a къта, адевърѣ e, къ фостѣлѣ din
бртъ шеџѣторіј пе скажомъ епікопателї ро-
тъпескъ din Темішіора, Ioanikie, алѣ віедзітѣ
пъпъ la a. 1722.

Ееістїнда ачестеї епікопатѣ гр. певпітѣ лп
Темішіора пе дѣ добадѣ деспре пътеросітатеа
крештіпілорѣ гр. n. лп четатеа ачеста, еаръ
denomіреа пнї епікопъ сърбескъ ла an. 1695
къ скажомъ, лп четатеа ачеста пе дѣ mai de
партеа добадѣ, къ ачешті крештіпі гр. n. n'aѣ
фостѣ сърбї, чи лп чеа mai маре a са парте
ротъпнї. Лп ачеста пърере пе житѣреште ші

mai департеле кхпрінсъ алѣ mai съсъ теторатеї
скріорї а барон. Енгелсохен, кари не спѣне,
къ крештінї din Темішіора със downpіреа твр-
ческъ алѣ авгатѣ пре пропрівлѣ съсъ ждє, ші къ
ачестѣ ждє ла an. 1716 алѣ фостѣ „Nikolaе
Манчea.“ Дакъ къндва din впѣ пнїме с'аѣ пп-
татѣ конкide ла специфіка падіналітате a впї
отѣ, апої ачестѣ ждє алѣ крештіпілорѣ din
Темішіора алѣ ппратѣ впѣ пнїме, кари пнї
афарѣ de тотѣ лпдоіела, къ Nikolaе Манчea
(с'аѣ mai коректѣ zic „Мантеа,“ de брече ро-
тъпнї впїцепі пропріпцъ консоланта „T“ лпайтѣ
de вокаљ тобле) алѣ фостѣ de падіналітате
ротъпнї. Ачестѣ пнїме ротъпнї пе адевереште
ші елѣ, къ лп Темішіора алѣ віедзітѣ ротъпнї,
еаръ лппрепітрапеа, къ Nikolaе Манчea алѣ фостѣ
жделе крештіпілорѣ din Темішіора пе адеве-
реште mai департе, къ ротъпнї алѣ фостѣ чеї
mai пътероши дінтрѣ локвіторї крештінї aї че-
татеї ачестеї, de брече къ бртъ сѣмъ пнїма
пътеросітатеї копадіоналілорѣ съї алѣ авгатѣ елѣ
de a тѣлцѣтї пнїпереа са лп капомъ комніта-
тей крештінї.

Лптрѣ локвіторї крештінї de леџеа гр. n.
ai Темішіорї дпѣтѣ ротъпнї ворѣ фі фостѣ чеї
mai пътероши сърбї. Нѣтервла лорѣ къ греѣ
ва фі житѣтѣ къ талѣ пптервла гречілорѣ
с'аѣ артепілорѣ, кари лп Темішіора, ка ші
лп тоте челеалте четъдї тарї тврчешті, пп
ворѣ фі житѣріатѣ аши deckide дагенелे сале
пегъщеторешті, дакъ вомѣ ла лп сокотіпцъ челе
че пе спѣне іоторіклѣ сърбескъ, Ioanѣ Раічі,
деспре віада сърбілорѣ лп провінчіеа впїг-
решті.

La an. 1438, zic'e іоторіклѣ Раічі, с'аѣ
житѣтплатѣ чеа din тъѣ тречере a сърбілорѣ
лп провінчіеа впїгаріче. Георгіѣ Бранковічі,
деспата Сербії, капътѣ пептѣ предареа Бѣл-
градѣлї (din Сербіа) лп тѣліе впїгарілорѣ mai
талѣ локвіри лп Ђипгріа, ші ачестеа ле жи-
ппореа къ сърбї. Нѣтервла сърбілорѣ трекздї

къз окасіонеа ачеста п'яцтъ фостъ дисъ таре, ші de брече локвріле donate лві Георгій Бранковічі ші дніпопорате dc елд къ сърві аж фъкетъ тóтё афаръ de провінчія Бънатвлы, din ачешті сърві пічі впвлѣ нз 'ші аж ашезатъ локвінда са дн Бънатъ.

Дела апвлѣ 1438 с'ај стръкватъ таі de тълте орі локвіторі din Сербія дн провінчіеа впгврещі, даръ пічі одатъ дн пътеръ аша de таре, ка історія съ факъ о адъчере амінте деспре тречеріле ачестеа. Сърві ачештіа, а къроръ тречере, пе лъпгъ десбінъріле din лъ-зптръ дн Сербія, о ва фі къшнлатъ таі къ сатъ фріка de тврчі, с'ај ашезатъ таі таре парте еаръ дн локвріле пе зnde 'ші аж фостъ дніпітъ конпационалї лоръ трекді таі днаінте локвін-деле сале. „Сърві ешіді къ Георгій Бранко-вічі, зіче історіклѣ Раічі, аж віедітъ таі къ сатъ дн цінзтвлѣ Іепополвлѣ, дн комітателе Ծпгвріеі de сасъ, пе лъпгъ рѣвлѣ Tica, кътръ кари с'ај адъогатъ тереј ші чеіаладі сърві, пептънді съфері жгвлѣ тврческѣ.“

Кѣткъ din ачешті сърві din кънді дн кънді ешіді din Сербія се ва фі ашезатъ о парте тіктъ ші дн Бънатъ ші поте ші дн Темішюра, пъпъ че провінчія ші четатеа ачеста нз с'ај окшнатъ de тврчі, е къ пътінъ; дисъ дніпъ че Бънатвлѣ ші Темішюра ла ап. 1552 аж къзтъ дн пъте-реа тврческѣ, ші ачешті сърві аж гръбітъ а'ші къгта алте локвінде. Че съ атіпче de сърві, кари ворѣ фі локвітъ дн Бънатъ, історіклѣ Раічі пе споне, къ венінді къ окасіонеа окшпіреі Бънатвлѣ ші а Темішюри ла ап. 1552 сърві локвіторі дн Бънатъ еаръ съб потеотатеа твр-ческѣ, тълї дніпро еі, пептънді съфері жгвлѣ тврческѣ с'ај тълтвітъ дніпреевъ къ аі съ трекнѣді дн пърціле рошпілоръ, зnde локвінді тълтъ тіппъ 'ші аж пефтъ ші літба, прімінді datinеле ші літба локвіторілоръ рошпіні.

Історіклѣ Раічі пе споне таі департе, къ сърві трекві дн провінчіеа впгврещі с'ај

дніпітъ тълтъ тіппъ съб пропрії съі повъзвіторі din фамілія лві Бранковічі, ажвторънді аршеле рецелі Matia Корвінѣ ші а вртвторілоръ лві, дн контра тврчілоръ; къ контеле Темішюриі, Павлѣ Кініжі, аж фостъ сърві din фамілія Бран-ковічіанъ, ші къ сърві, окшпінді тврчі дніпъ пеферічіта дніпъ ла Мохачѣ о таре парте а Ծпгвріеі ші ла ап. 1552 ші Бънатвлѣ, с'ај трасъ дн ачелеа пърді а де църеі впгврещі, каре п'яцтъ фостъ кврінсе днкъ de тврчі, ресіг-нънді ші фамілія Бранковічі, каре 'ші авеа ло-квінда са дн Сіртіѣ, пе тітла пъртать пъпъ аічі de „деспоці аі сървілоръ“, дн вртмареа къреі ресігпъчні капвілѣ де атвічі аі фаміліеі Бранко-вічіане аж дніпръкатъ тога кългърѣскѣ, оғіп-шіндіссе дн ап. 1599 de епіскопъ пріп архі-епіскопвлѣ din Софія. —

А доза къ тълтъ таі дніпемітъ ші таі пътеросъ тречере а сървілоръ дн провінчіеа впгврещі с'ај дніпътъплатъ ла ап. 1690. Вор-вінді ноі деспре тречереа ачеста таі сасъ, вомъ съ адъогътъ аічі пъті, къ дніпъ Раічі, ачешті сърві аж квріпсъ локвінде дн Сіртіѣ, дн Скіавонія пе лъпгъ четатеа Ессекѣ ші дн Бачка, еаръ патріархвлѣ лоръ 'ші аж ашезатъ локвінда са дн оръшевлѣ Ст. Andre. Дн Бъ-натъ, дніпъ кът амъ възтъ таі сасъ, 'ші аж ашезатъ сърві локвінделе сале таі вжртоеъ дніпъ дніквіеера пачеі dela Карловіцѣ, еар' дн Темішюра с'ај пътітъ еі дніпвзді пъті дніпъ окшпареа четатеі ачестеі dela тврчі дн апвлѣ 1716. —

Ренедеа ачеста прівіре асвіра віеді сър-бешті дн Бънатъ ші дн спедіе дн Темішюра амъ арѣкак'о аічі пъті din ачеса кањсъ, пеп-трзкъ рошпії ші сърві дніпъ окшпареа Темі-шюриі dela тврчі de повлѣ гъверніѣ австріакъ пептъ търтврісіреа впеі ші ачеіаші религіе аж фостъ контажтплаци ші трактаци ка ші впѣ по-шорѣ отоцепеъ. Ашъндоже ачесте попоре дечі аж къпътатъ впѣ тацістратъ контмнѣ, каре с'ај

пътні „мацістратъ расчіанъ“, саръ поменкълъ-
чпеа „Расчіанъ“ аѣ фостъ дѣ аci пaїntе тѣлтъ
тимпъ коммюнъ рошпілоръ шi сървілоръ.

Б а р в .

КАЛКЪ А ПОПЪ.

(Din „Ст. D. Z. шi В.“ Іашiй 1859.)

Де тѣлте орї ам аззітъ провербвлѣ: калкъ а попъ, шi нz фпделецеамъ че фпсемпаре арѣ фi авѣндѣ, дар фптр’о zи шъзъндѣ дe ворбъ къ вnѣ грекъ, тiа спсоч історіа грмътъре, каре m’а фъкѣтъ съ фпделегъ провербвлѣ. Ли вна din провінціїле тврчештї, зiчea греквлѣ, ера вnѣ епіскопъ каре ка съ ажигъ да ачестъ постъ съ сървісъ къ тiжлочеле обiчпйтѣ пе аколо, адікъ а да прове de вредніче прiп nзтърапе а тai тѣлте сiте de ппнрї de вапi лa Пашi шi ма раціалї, шi къ ачестъ кiпѣ аѣ доведiтъ къ есте чедѣ тai вреднікъ шi саѣ iнвестiтъ къ пtтереа de епіскопъ асвпра вnei непорочите епархii шi къ тiтъ de деспотъ (Владикъ). Biindѣ лa тврта ca деспотъ пострѣ n’аѣ фъкѣтъ ка ляпвлѣ кънд c’аѣ фъкѣтъ реце, съ чéрѣ de тотъ оаеа къте о пiеле, къ тоте къ ачестъ черере а ляпвлѣ, ввл-
пea, левлѣ шi алдї din ministrї съ аѣ гъсiт’о преа dréptъ, zikъндѣ къ пiтai атъпчї арѣ фi аззѣкъ къндѣ ар чere къте дозъ пiеi dela o оae, деспотъ пострѣ, зiчe греквлѣ, n’аѣ фостъ аша гогоманъ ка ляпвлѣ, елѣ ш’аѣ фъкѣтъ тai бине сокотѣла, аѣ възятъ къ ар фi тai фолосiтъ а ля dela оiде фп кврсвлѣ а тai тiлцi anї Iap-
tele, лъна, тiелвлѣ шi къте одатъ а шi тiе къте вна din челе тai грасе, шi фiндѣкъ сар-
чина а фпгрiжi de цiнереа твртъ i съ пiреа къ пzлѣ прiвеа пре дънсвлѣ, съ тiлдѣmia ка атъта.

Къндѣ воеа съ факъ преодї карiй ераѣ фп-
сърчиацi съi adékъ dela твртъ бенефiчiрiле че zicerътъ, о фъчea totъ къ кiпвлѣ кътъ съ

фъксе елѣ, adikъ, каре da тai тѣлтъ ачела ера чelѣ тai вреднікъ, шi аша къ фпчетълѣ вiнеа рjndѣлѣ да тодi чеi каре da, съ се фпвреднi-
ческъ ачестv дар таре шi съ i се кълте:
аксioс!

Øпѣ omѣ богатѣ шi форте satirikъ boindѣ съ ржтъ, саѣ тai бине а ziche съ dea o лекuie despotълѣ пострѣ, легъ фптр’o zi de koda vni
тагарѣ о ппнгъ таре de ръдеа плiпѣ къ гал-
бинi шi фергъндѣ лa влѣдика къ тъгършвлѣ де къпъетрѣ се фпфѣцошѣгъ къ таре реепектъ рягъндѣлѣ съ i’лѣ факъ попъ, фiндѣкъ арѣ фi авѣндѣ, дыпѣ кът zichea елѣ, тоте калiтъiле чеरятѣ.

Despotълѣ с’аѣ фпфѣрietъ шi л’аѣ datѣ афарѣ къ окѣрi пe отълѣ пострѣ стрiгъндѣ тai de тѣлте орї: ексо! дар o minne! n’аѣ ап-
катѣ отълѣ съ easъ, къндѣ възѣ влѣдика ппнга че ера легатъ de koda тъгършвлѣ камѣ тъ-
рiчкъ шi стрiгъ fndarѣ пe отълѣ zikъндѣ: Фер-
етѡ zid, апомпроста мауарiçi, бiмωс апo piiso парадiçi, атъпчса амѣ фпделесѣ къ de аci вiне шi провербвлѣ рошпескъ: калкъ а попъ.

Pentru literatori.

Epistolă unui preotu batranu dintr'o diecesa romana gr. unita, catra unu nepotu alu seu, carele inveriția in Blasiu.

Iubite nepote!

Brosiura cu biografiile celoru mai vestiti ro-
mani si romane de Ioane Munteanu o amu capa-
tatu, pentru care alaturu aci 1 fr. 10 cr. val. aust.
pretiului ei.

Critică asupra ortografiei, gramaticei, formarei arbitrarie a cuvintelor etc. o aflu dirépta; insa nu e D. Munteanu de vina la tôte, ci alte impre-
giurari. Voi scrieti mai etimologice si dupa na-
tur'a limbei, si, dupa cum te esprimi, ati dori ca
toti se se intocmeasca dupa voi. Inse debue se mar-
turisescu ca ortografi'a vóstra atata e de grea si
regulele ei atatus de arbitrarie si incalcite, catu-

mai nu scie omulu in multe locuri de ce se se tinea*). Deci auctoritatea vostra . . . nu poate cumpani totte greutatile, catu sa se iee toti dupa voi in scriere sau in ortografia; fara poate atunci, candu toti ar ambla mai antaiu la prelectiunile voestre. Asia dara fara auctoritate intrecatoria peste totte greutatile, remane tot'insulu liberu a scrie dupa parerea sa, si asia si scriu precum ei vedi. Asia dara ce e de facutu intr'atata confusia? Sa se cera Inalta invoie la o reuniune pentru „regularea scrierii romanesci cu litere latine.“ Acesta se aru putet infientia din Blasiani, Gerleni, Oradani, Lugosiani si Beiusiani; mai incolo din Sibieni, Brasoveni, Aradani si Cernautieni (de voru vré a se co-intielege cu cei mai dinainte). Preste Carpati nu vi iertatu a ve intinde. Asiadara directorulu vostru, ca unulu ce sta mai pre susu de toti in asta privintia, si dela care se astépta deslegarea acestui obiectu importantu in contielegere cu profesorii mai alesu de limbi, ar putet lua initiativ'a in acestu obiectu. Inaltulu guberniu care cu zelu vrednicu de miratu se silesce a respondi cultura in totte ramurile, la poporale sale cele credinciose, nu aru denega credu, insintiarea acei reunioni, care avendu scopu forte nevinovatu in sine, ar face pentru scrierea romanésca cu litere latine cele debuinciose, adunanduse in vacatiuni cate intr'unu locu sau altulu, cum facu si alte reunioni, si tienendu corespondintie asupra acestui lucru. Dela acea reunione aru putet esi o ortografia generale, care o aru urmá apoi toti, pentru ca ea nu aru fi a unuia sau altuia, nu a nostra sau a vostra, ci a tuturora; ea aru fi a limbei nostre romanesci. Eara de asia ceva, nece in urmatorii 50 de ani nu se va putet face ceva, precum nu sau facutu nece in cei trecuti mai bine de 50, de candu incepura romanii a mangi cate ceva romanesc cu litere latine. O Fóia pure literaria, inse usiora de intielesu, aru putet propagá, ceea ce reuniunea aru face si ar otari in causa limbei si a scrierii ei.

M'amu bucuratu audiendu ca la voi se redica unu museu naturalu, si ca tocma voi ve cuprindeti cu implerea animaleloru. Dumnedieu ve bine-

cuvinte ostenelele. Vedi asia, nu totu asteptati numai dela altii; ca de sine nu va cadé mur'a in gura! Asta amu dorit'o si eu. Mai inca o scóla reala, alta pedagogica, si o Fóia literara se vedu esindu din Blasiu, apoi bucurosu moriu. — Dorindu a te vedé sanatosu, remanu scl.

P O E S I E.

Респнетвă — Іаші 1859. *)

Съ ёрътвѣ къ тоці ромънї, ферічир'е н віторѣ, Ферічир'е Ромъніе, шї ромънскі попорѣ! Фїи феріче тѣ ромъне, къчі дн фіне-аі ісвѣтітѣ Съ къштиі дрептвѣ ачела, каре цї с'аѣ къвенітѣ. Есте време 'нделюгатѣ, де къндѣ цѣра п'аѣ пѣтвѣ Съ се въкъре de дрептвѣ, че din секолі леаѣ авѣтѣ; Azî din ноѣ ea се рѣдикъ, се днадуѣ пъп' ла черѣ, Астѣзї цѣра е феріче. астѣзї лакръмиле'и перѣ. Къчі а пострѣ церішорѣ авѣ тѣлте днтьмпльрѣ Дин'зънтрѣ, din афарѣ, авѣ тѣлте стрекіпцірѣ; Anї дествї се стреківрѣ, цѣра пострѣ ера жосѣ, Днй пердес'-орї че сперанцї, de вѣдѣ тѣмпѣ маї гло-
пиоѣ. —

Ромънія'и о грѣдинѣ, че дѣ подѣ de таре преудѣ Шї ромънскѣ о коапѣ, де омѣ таре шї съмечѣ; Грѣдинѣда dela соартѣ есте пъсъ днтр'внѣ локѣ, Каре фаче пе орї каре, а'лѣ dopi къ таре фокѣ. Грѣдинѣда фѣсе датѣ, спре пъстраре ла ромънї Шї ромънї сънѣдѣ din секолі de-o потрів'е'н ea стъ-
пнпї. .

Аѣ фостѣ тѣндѣ грѣдинѣда, пъп' къндѣ се маї тѣсіа

Къте впвлѣ ічі шї колеа, че de спінї о кврѣціа, Пъп' къндѣ къ тоці стъпнї, днпрецирѣ'и прівіреаѣ Съ пѣ ласе съ ле-о стріче, фрій кари-о пъвълеаѣ; Dar дн тѣндѣ грѣдинѣда, се гъсірѣ въртвъшорѣ Че-аѣ фѣкѣтѣ съ се зсчче помї чеї маї подітогї.

Аѣ фѣкѣтѣ ка шї стъпнї, съ'пчетеze de-a віреа Пентрѣ партеа de грѣдинѣ, каре пѣ ле маї podea, Din стъпнї вѣдѣ къзэрѣ, алцї ear' с'аѣ днъщатѣ, Къчі лаѣ шї пъртічіка, че впѣ алтвѣ аѣ крѣдатѣ:

*) Пъвлікътѣ ачестъ поесіе din Ct. D. Z. și B. ca ce bedemѣ че літвѣ пѣртѣ поесії de аколо. P.

Челъ къ тълтъ днтра'н гръдинъ, ши din помі се съ-
твра —
Еаръ чедъ фъръ de парте, н'авеа дрептъ пічі а гъста.
Чеі ліпсіді се totъ тълшіръ, ши гръдина трекъ тоатъ
Да о парте din стълпні, че'н авері актъ фноатъ;
Аă скъзтъ астфелъ стълпні, ш'ачеі каре-о апъра,
Акът Фрій песте дънса, къ леспіре с'арпкак;
Чеі ліпсіді къ амъраль, фі прівіамъ къмъ с'ашеза;
О кълкаш Фъръ кръцаре, ши de поаме o десноаі.
Noі плънцеамъ амаръ къ тоці, къндъ ведеамъ къ се
чертая

Каре поаме фіекърѣ dintre ѹ се къвінаеа;
Маре гроазъ не къприне: deі възхрътъ къ апкъ
Фіекаре къте о креангъ, ши къ джиселе се дъкъ;
Noі н'аветъ пічі дрептъ а зіче, ла стълпні чеі
богаці

Пептъ че лъсаці гръдина, пептъ че н'о апъраді?

Лъзаці арта ши днтиреціврѣ, зи ши нопте прівігеді
Къчі de нъ фн скъртъ време, фъръ поаме ръмънеді
Dak'ap фі маі тълци стълпні, гръдина вън' ар гънді
Ла чеі фрій фъръ de лене, че пеіреа'і ар гъті;
Ар фі ліпште, ши паче, ар ліпсі ворвеле реле
С'ар стърпі din цера постръ, ши невоі ши асъпреде,
С'ар маі стерде ши тъндріа, dintre чеі че се гътъ
Фескъ

Къ гръдина чеа фрътоасъ, нъмаі ѹ о стълпнескъ;
N'аръ маі зіче 'н съмегдіе, къ поі слън' ши ѹ стъ-
пні!
Чи үніші, фн гласъ амъ зіче: „поі съмегдіе къ тоці
ромъні.“

Ромъніа е воюасъ, пептъ дрептълъ тълтъ dopitъ;
Ромъніа azі үл easъ, Domnitorълъ добъндітъ!
Тоці din тънте дела къпъръ, стрігъ астъзі фн үнпіре:
Съ тръїескъ Александъ, зіле лъпі де ферініре!
Тотъ ромънълъ астъзі каде, фн үенпкі ла Dsmnezevъ
Ши къ лакрътъ елъ azі чере, съ'н трімітъ харзлъ сеъ,
Съ не апере ши цера, ши пе алъ постре Domnitorъ,
Съ лъстреме'н вечі вісса, ромънескълъ попоръ,
Къчі de актъ фн цера постръ, н'а маі фі прекътъ
ера:

Цера първрі аă фостъ вънъ, дар токмела реа ера.
Фъ о! Doamne'н Ромъніа съ Domnескъ вращалъ тълъ,
Към domnewште песте лъме, къ дрептате Dsmnezevъ,

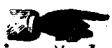
Фъ с'аветъ!, къ тоці ромъні, de-o потрівъ дрептъ фн
цеаръ,
Фъ съ казъ ръвататеа, че не фаче съртъ амаръ!
Съ пътетъ одатъ зіче, къді съптомъ астъзі ромъні:
К'аветъ патріт, ши дрептъръ, къ съптомъ ши поі стъ-
пні
Аă съптомъ meniці de съртъ, съ фітъ автора ровіді?
Есте скрісъ съ фітъ поі оаре, de чеіладці deосевіді?
Фъ о! Doamne ка колії, че крештеад totъ фн ровіе
Със Domnia Та съ'чепацъ, а лорд тімпъ de вънкіре,
Съ пътетъ фрате къ фрате, съ къпътъмъ, съ дънквітъ
Ши пе къпъріле постре, тоці къ плағвлъ съ ешітъ,
Съ дътъв браздъ песте браздъ, ши сътъпцъ с'арп-
кътъ

Ш'апоі poadele'н кошере пе ла поі съ ле-аданътъ!
Din че poадъ тоці ромъні партеа 'нти о вомъ дга,
Ши спреа Церей тъпътъре спре жъртвіре о вомъ да;
Фъ о! Dómne ка ромънълъ съ сперезе 'н віторъ
Ши съ kreadъ къ'і пе лъме, маі пресъсъ de търпі-
торъ;
Прегътеште ферічіреа, пептъ паціа ромънъ,
Ромъніеі чеі бніте, че'ді аă datъ пътереа 'н тънъ.
N'е сеіннъ de ръсплътіре, пептъ чедъ че фаче віне
Ка івріреа дереі постре, че е астъзі пептъ Tine!
N'я'і короанъ предіосъ, че'ді ар фаче аша опоръ
Ка ши сімъвлъ дереі постре, пептъ-алъ постре Dom-
ніторъ!

N'я'і къвънтъ фн астъ лъме, аша дълче ш'пцелесъ
Ка ши чедъ ростітъ de церъ, къндъ вреаз'-алъ сеъ
алесъ.

Ромъніа е воюасъ, тоці ромъні азі етрігътъ:
Съ тръїешті о! Александъ, ши пе фъ съ къпътътъ
Чеа търіре, ферічіре, че de тълтъ поі o dopimъ
Ши пе кареа тоці ромъні, азі фн Tine o прівітъ.

G. N i k i t a k i .

 Ծнъ тангалъ пептъ крештереа
вертілоръ de тътасе, de D. K. Rakotъ diректорълъ шкóлеі de агріклатъръ дела С. Пантелеймонъ, еши ла лътінъ.

Мангалъ къ предъ de 60 парале съ афъ
de вънзаре ла лібръріа Dn. A. Danielopolъ ши
ла pedакціа Naцionalълъ фн Бъкрешті.